

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**, se sídlem Staroměstské náměstí 6, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2014, čj. MMR-19577/2014-83/1335, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2014, čj. 46 A 68/2014 - 9,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský úřad Středočeského kraje, odbor regionálního rozvoje, rozhodnutím ze dne 28. 4. 2014 uložil žalobci pokutu ve výši 500 Kč za hrubě urážlivé podání. Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí krajského úřadu potvrdil.

[2] Žalobce se žalobou ze dne 7. 10. 2014 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného. V řízení o této žalobě vydal krajský soud dne 19. 12. 2014 usnesení čj. 46 A 68/2014 - 9, kterým žalobci ve výroku I. přiznal částečné osvobození od soudních poplatků v rozsahu 90 %, ve výroku II. žalobce vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení zaplatil soudní poplatek za podání žaloby ve výši 300 Kč a ve výroku III. zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce.

[3] Proti výroku I. a III. usnesení krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) včasnou kasační stížnost, požádal o plné osvobození od soudního poplatku, ustanovení zástupce, advokáta JUDr. Koženého, a namítl podjatost soudců senátů 45 A, 46 A a 47 A Krajského soudu v Praze.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud nevyžadoval uhrazení soudního poplatku a zastoupení advokátem. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu není v určitých případech nutno trvat na splnění uvedených podmínek. K této otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku čj. 1 Afs 65/2007 - 37, v němž vyslovil, že „*v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem*“ (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). V rozsudku čj. 9 As 3/2007 - 77, pak vyjádřil názor, že „*v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí.*“

[6] Právní závěry z citovaných judikátů je možné použít i na projednávanou věc, neboť stěžovatel kasační stížností napadá usnesení krajského soudu, kterým nebylo plně vyhověno jeho návrhu na osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že stěžovatelova kasační stížnost je přípustná a projednatelná, i když nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel není zastoupen advokátem, ač sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Pro podporu těchto závěrů srov. např. rozsudky čj. 4 Ads 66/2012 - 22, čj. 4 As 64/2012 - 14 nebo čj. 7 As 47/2014 - 22. Nejvyšší správní soud shodně postupoval také již v obdobné věci stěžovatele čj. 7 As 109/2014 - 11.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

a) *K námitce podjatosti (zmatečnosti)*

[9] Námitku podjatosti podanou stěžovatelem Nejvyšší správní soud původně vedl jako samostatnou věc sp. zn. Nao 35/2015, v níž měl rozhodovat totožný senát jako v předložené věci. Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal námitku podjatosti po vydání usnesení krajského soudu společně s kasační stížností a nadto ji podal po lhůtě stanovené v § 8 odst. 5 s. ř. s., považoval Nejvyšší správní soud námitku podjatosti za jednu z námitek kasační stížnosti a projednal ji v tomto řízení.

[10] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. platí, že účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. Prominutí zmeškání lhůty v tomto případě zákon neumožňuje.

[11] V předložené věci Nejvyšší správní soud z obsahu soudního spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatel nebyl o složení senátu poučen. Ve věci doposud nebylo nařízeno soudní jednání, stěžovatel se tedy o složení senátu mohl poprvé dozvědět až ze zaslaného usnesení, které vydala předsedkyně senátu 46 A Olga Stránská. Usnesení krajského soudu ze dne 19. 12. 2014 bylo stěžovateli doručováno poštou do vlastních rukou. Stěžovatel byl zastižen a zásilka mu byla doručena dne 30. 12. 2014, což stvrdil svým podpisem na doručence. Zákonem stanovená týdenní lhůta pro uplatnění námitek podjatosti uplynula dne 6. 1. 2015 (srov. § 40 odst. 2 s. ř. s.);

námítka osobně podaná stěžovatelem spolu s kasační stížností dne 7. 1. 2015 je tudíž opožděná a Nejvyšší správní soud k ní nemohl přihlížet.

[12] Vzhledem k tomu, že stěžovatel společně s námitkou podjatosti podal i kasační stížnost, Nejvyšší správní soud opožděnou námitku podjatosti považoval za jednu z námitek kasační stížnosti, a to za námitku vyloučeného soudce nebo nesprávně obsazeného soudu, tj. námitku zmatečnosti dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

[13] Ve věci rozhodovala předsedkyně senátu 46 A Olga Stránská. Uvedený senát je příslušný ve věcech správního soudnictví podle rozvrhu práce krajského soudu v příslušném období zveřejněnému na portálu justice.cz, v sekci týkající se Krajského soudu v Praze a soudkyně Olga Stránská je předsedkyní tohoto senátu (srov. <http://portal.justice.cz/Justice2/soud/soud.aspx?o=21&j=31&k=355&d=322728>). Tato soudkyně přitom nebyla z rozhodování vyloučena, odmítla, že by měla vztah k věci nebo ke stěžovateli (prohlášení na č. l. 14 spisu krajského soudu). Stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, pro něž by soudkyně měla či mohla být vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci. Podjatost dovozoval ze svého přesvědčení o tendenčním postupu krajského soudu. Neuvedl však, proč je o tom přesvědčen, a své tvrzení nijak blíže neodůvodnil. Obecné a nepodložené domněnky stěžovatele nemohou být důvodem vyloučení soudců pro podjatost. O podjatosti nesvědčí ani jiná skutečnost obsažená ve spise, ve věci tedy nerozhodoval vyloučený soudce. Námitka zmatečnosti není důvodná.

b) K výroku I. a III. usnesení krajského soudu

[14] V napadeném usnesení krajský soud s poukazem na § 36 odst. 3 s. ř. s. uvedl, že je mu z dřívější činnosti (např. věci sp. zn. 47 A 6/2014) známo, že stěžovatel žije sám, ke dni 27. 5. 2010 dosáhl důchodového věku, ale starobní důchod nepobírá. Je mu vyplácen příspěvek na bydlení ve výši 2731 Kč. Má půjčku ve výši 7000 Kč, kterou hradí formou měsíčních splátek ve výši 200 Kč. Uvedl měsíční výdaje ve výši 2950 Kč. Jako majetek větší hodnoty uvedl „RD“. Krajskému soudu bylo z jeho dřívější činnosti známo, že stěžovatel je vlastníkem pozemků p. č. 706, 501/1, 92/2, 88/1 a 2540 a pozemku PZE č. 372, přičemž na pozemku parc. č. st. 706 se nachází rodinný dům č. p. 224, vše v k. ú. Č. a zapsáno na LV 2616 vedeného u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Kutná hora.

[15] Na základě výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatel pravidelným, byť nepříliš vysokým, příjmem disponuje. Přihlédl k nemovitému majetku ve vlastnictví stěžovatele, který vyhodnotil tak, že stěžovatel má vlastní bydlení a současně mu využívání jeho dalších nemovitostí (pozemků) umožňuje získání alespoň občasných výnosů, ať už zpeněžitelných nebo využitelných pro jeho vlastní potřebu. Proto nebyly podle krajského soudu splněny podmínky v podobě zvláště závažných důvodů pro výjimečné úplné osvobození od soudních poplatků, ale prokázaným a předpokládaným příjmům bylo přiměřené osvobození v rozsahu 90 %.

[16] Následně se krajský soud zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 6 Azs 19/2003 - 45 hodnotil hmotněprávní charakter projednáváné věci i osobnostní a faktické poměry stěžovatele včetně úrovně jeho legitimně očekávatelného a předvídatelného povědomí o hmotných i procesních právech, která pro něj z podané žaloby vyplývají. Na základě charakteru věci, v níž stěžovatel brojí proti pokutě ve výši 500 Kč za hrubě urážlivé písemné podání, krajský soud nedospěl k závěru o nezbytnosti ochrany jeho práv, a to ani z hlediska obecné povahy sporu, ani z hlediska

individuálního významu chráněného práva pro stěžovatele. Proto krajský soud neshledal mimořádné okolnosti odůvodňující nezbytnost ustanovení zástupce k ochraně práv stěžovatele a návrh na ustanovení zástupce zamítl.

[17] Krajský soud při posuzování žádosti o osvobození od soudních poplatků vycházel z informací, které mu poskytl stěžovatel, byť v dříve posuzovaných věcech, a z veřejně dostupných údajů (z katastru nemovitostí), z nichž zjistil, že stěžovatel disponuje pravidelným příjmem a je vlastníkem nemovitého majetku značného rozsahu, z něhož mu plynou výnosy.

[18] Nejvyšší správní soud informace, z nichž krajský soud vycházel, ověřil nahlédnutím do katastru nemovitostí i z vyplněného prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a pro ustanovení zástupce soudem v tomto řízení. Podotýká, že z výpisu z katastru nemovitostí vyplývá, že nemovitosti stěžovatele jsou zatíženy exekutorskými zástavními právy. Přitom však platí, že účastník řízení, který žádá o osvobození od soudních poplatků, je povinen osvědčit, že jsou v jeho případě dány zákonné předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Zatěžuje jej jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní. Pokud účastník nesplní tuto povinnost, soud z úřední povinnosti nezjišťuje jeho výtěžkové a majetkové poměry. (Srov. usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 7 Azs 343/2004 - 50.)

[19] Stěžovatel sám vlastnictví nemovitostí netvrdí ani nedokládá, nepřiznává však ani své dluhy (a jejich výši), kvůli nimž jsou jeho nemovitosti zatíženy exekutorskými zástavními právy. Za takových podmínek jsou tvrzení stěžovatele neúplná a tím i nevěrohodná. Proto se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s postupem krajského soudu, který nepřistoupil k výjimečnému úplnému osvobození od soudních poplatků. Osvobození stěžovatele od placení soudního poplatku v rozsahu 90 % lze za výše popsaných skutkových okolností považovat za přiměřené.

[20] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

[21] Usnesení o ustanovení zástupce může tedy krajský soud vydat jen tehdy, je-li to nezbytně třeba k ochraně práv navrhovatele. Jak uvedl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku čj. 6 Azs 19/2003 - 45, při posuzování tohoto předpokladu je nutno posuzovat „*jak hmotněprávní charakter projednávané věci, tak osobnostní a faktické poměry včetně úrovně jeho legitimně očekávatelného a předvídatelného povědomí o hmotných i procesních právech, která pro něj z včas podané žaloby vyplývají*“.

[22] Tímto způsobem postupoval i krajský soud. Charakterem dané věci a poměry stěžovatele včetně úrovně jeho povědomí o hmotných i procesních právech se podrobně zabýval. Stěžovatel podal žalobu splňující základní požadavky § 71 s. ř. s., v níž poukazoval na konkrétní ustanovení právních předpisů, shrnoval skutkové okolnosti dané věci a činil procesní návrhy bez předchozího poučení soudu (návrh na osvobození od soudních poplatků, návrh na přiznání bezplatné právní pomoci). Stěžovatel tedy má povědomí o svých hmotných i procesních právech. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že v případě stěžovatele není splněna podmínka § 35 odst. 8 s. ř. s. na nezbytnost ustanovení zástupce. Lze odkázat i na rozsudky čj. 5 Ans 19/2012 - 15 a čj. 7 As 109/2014 - 11, v nichž dospěl Nejvyšší správní soud ve vztahu ke stěžovateli k obdobným závěrům.

[23] Nejvyšší správní soud neshledal napadené usnesení krajského soudu nepřezkoumatelným nebo nezákonným ani neshledal zmatečnost řízení, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný v řízení neučinil žádný úkon, žádné náklady mu tedy v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. června 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu